

Burgemeester en wethouders van Pijnacker-Nootdorp
Postbus 1
2640 AA Pijnacker

<i>behandeld door</i> PC	<i>uw brief van</i>	<i>ons kenmerk</i>	<i>datum</i> 12 juli 2021
<i>telefoon</i> 06 - 48475780	<i>uw kenmerk</i>	<i>bijlagen</i> 1	<i>verzonden</i> 12 juli 2021
<i>onderwerp</i> Zienswijze Omgevingsvisie en Energietransitieplan			

Geacht College,

Hierbij geeft het Milieuplatform u zijn zienswijze met betrekking tot zowel de ontwerp Omgevingsvisie als het ontwerp Energietransitieplan. In de bijgaande notitie is onze zienswijze nader toegelicht en onderbouwd. Onderstaand treft u een samenvatting van onze zienswijze per thema aan.

Zienswijze burgerparticipatie

1. Het is goed dat bij de afweging in de besluitvorming de uitkomsten van de enquête over Panorama 2050 als bouwstenen voor de Omgevingsvisie 2050 worden gehanteerd. Dit leidt tot de volgende prioriteiten:
 1. Groen Pijnacker-Nootdorp (38%)
 2. Thuis in Pijnacker-Nootdorp (20%)
 3. Gezond en sociaal Pijnacker-Nootdorp (13%)
 4. Veilig Pijnacker -Nootdorp (10%)
 5. De identiteit van Pijnacker-Nootdorp (7%)
 6. Duurzame energie Pijnacker-Nootdorp (6%)
 7. Bereikbaar Pijnacker-Nootdorp (4%)
 8. Het glas van Pijnacker-Nootdorp (1%)
 9. Aan de slag in Pijnacker-Nootdorp (< 1%)
2. Gebruik de Omgevingsvisie als een kompas: niet alleen om een bepaalde koers stabiel aan te houden, maar ook om andere wegen in te gaan naar nieuwe doelen, die rekening houden met prioriteiten, die door onze inwoners zijn aangegeven voor de toekomst.
3. Laat in de Omgevingsvisie duidelijker uitkomen welke kansen, bedreigingen en dilemma's er zijn en wat daarbij 'hard en zacht' is. Geef daarbij aan hoe daarmee in de toekomst om te gaan en welke rol burgerparticipatie daarbij kan spelen.
4. Leg een hogere ambitie neer in de Omgevingsvisie en gebruik daarbij de tijd als bondgenoot om fundamentele ruimtelijk te veranderen en te verbeteren.
5. Zorg voor het periodiek toetsen aan een helder lijstje met vooraf vastgestelde criteria.

6. Maakt de Omgevingsvisie concreter op hoofdpunten.
7. Geef aan met welke frequentie de Omgevingsvisie wordt geëvalueerd en bijgesteld en hoe de democratische inbreng van de gemeenschap daarbij wordt geregeld.

Zienswijze natuur en het groen

1. Het concept van *'Verbonden dorpen in het groen'* ziet het Milieuplatform als het uitgangspunt voor een doelgerichte ruimtelijke prioritering en (her)structurering. Dit past volledig in het Burgerinitiatief *'Visie op het Groen'*, zoals in mei 2021 aan de gemeenteraad is voorgesteld. Stel als uitwerking hiervan met voorrang een thematisch omgevingsprogramma *'natuur en biodiversiteit'* op. Het belang hiervan wordt nog eens aangetoond door de planMER, die aangeeft dat een aanscherping nodig is van de (ontwerp) Omgevingsvisie op de ontwikkellijn *'Onderscheidend groen'*.
2. Maak extra ruimte voor groen en natuur. Niet alleen kwantitatief op basis van groennormen bij bijvoorbeeld nieuwe woningbouw, maar vooral ook kwalitatief om de biodiversiteit te verbeteren. Ontzie de natuur en haal achterstanden in. Dit is nodig omdat recreatie- en woningdruk vanuit de omliggende stedelijke omgeving alleen maar zullen toenemen. Zorg voor ecologiesamenhang, verbetering van biodiversiteit en waterbuffering!
3. Door de Buytenhouttafel is in een unieke samenwerking tussen burgers, organisaties en gemeente de gebiedsvisie Buytenhout West ontwikkeld. Deze visie is opgeleverd als input voor de Omgevingsvisie.
Het Milieuplatform adviseert om voor Buytenhout samen met de betrokken gemeenten een omgevingsplan uit te werken. Dit kan dienen als een pilot voor het opstellen van een omgevingsplan voor een natuur- en recreatiegebied.
4. Maak meer gebruik van lokale expertise over de sterke en zwakke punten in de natuur van Pijnacker-Nootdorp. Benut inbreng van inwoners en burgerinitiatieven. Inventariseer de kansen en bedreigingen met ondersteuning van natuur- en milieuorganisaties.
5. Stimuleer dat inwoners hun tuinen meer *'vergroenen'* in plaats van *'verstenen'*. Denk behalve aan communicatie en voorlichting ook aan een financiële stimulans of kwantitatieve regels om dit te bereiken.
6. Concentreer natuur niet voornamelijk in onze drie grote gebieden, maar breidt het uit tot in, tussen en rond onze vier woonkernen, bedrijfsterreinen, glastuinbouwgebieden en openbete terreinen. Zo bevorder je ecologische samenhang en de kansen op herstel van biodiversiteit.
7. Voor een robuuste ecologie van de groene gebieden zijn ecologische verbindingen van groot belang. In de Omgevingsvisie dient concreter aangegeven te worden waar deze zullen worden gerealiseerd.
8. Zorg in natuur- en groengebieden voor permanente en tijdelijke stiltegebieden.
9. Stel eisen aan beperking van licht- en geluidshinder. Wijs gebieden aan waar een donkerteregime heerst en de uitstraling van lichtbronnen afdoende wordt beperkt. Geef deze gebieden concreet aan op een kaart!
10. Natuur-, omgevings- en landschapsinclusief inrichten en handelen hoort een vanzelfsprekende opdracht voor bewoners en ondernemers te zijn en niet alleen voor de gemeente.
Biedt als gemeente de faciliteit dat bewoners en ondernemers hun plannen door een deskundige kunnen laten toetsen aan de criteria voor natuur-, omgevings- en landschapsinclusief bouwen en inrichten.
11. De gevolgen voor de fysieke leefomgeving van de invulling van de energietransitie, bijvoorbeeld in de vorm van leidingen, geothermiebronnen, windturbines en zonnepaneelvelden, vragen om een

integrale afweging tussen alle thema's om zo te komen tot een duurzame en toekomstbestendige Omgevingsvisie.

12. Werk de bovenstaande punten SMART uit in een thematisch omgevingsprogramma 'natuur en biodiversiteit', dat de basis vormt voor omgevingsplannen voor de groene gebieden. Maak vervolgens een beheerplan per gebied, dat is afgestemd op de specifieke doelen.

Zienswijze wonen

1. Versterk cultuurhistorische lijnen en elementen, gebiedseigen bebouwingskarakteristieken en ecologische verbindingen. Stimuleer biodiversiteit, rust- en ruimtebeleving.
2. Let goed op de landschappelijke ontwikkelingen langs de linten in het buitengebied, want daar ontstaat 'verrommeling' als gevolg van de toepassing van de ruimte-voor-ruimte regeling.
3. Zet in op differentiatie in realisering van woonruimten: huur en vrije sector, goedkoop en duur, groot en klein woonoppervlak, variatie in passende bouwstijlen, wel en niet gestapelde bouw, voor verschillende doelgroepen
4. Het Milieuplatform is géén voorstander van extra toekomstige bouwopgaven boven op de aantallen, die nu al in de Omgevingsvisie zijn genoemd. Ontwikkel tijdig strategische argumentatie om tegendruk te geven als in de toekomst de externe druk om nog méér woningen te bouwen groot wordt. Baseer die argumentatie onder andere op de rol van Pijnacker-Nootdorp als 'aanbieder van rust en ontspanning in het groen' voor inwoners van onze regio.
5. Voorkom met afdoende maatregelen dat onroerend goed exploitanten koopwoningen aan de beoogde 'eigen' woonbestemming kunnen onttrekken.
6. Hanteer bij realisering van nieuwe woongebieden de norm van 75 m2 groen per woning conform de landelijke Nota Ruimte.

Zienswijze energietransitie

1. Energietransitie mag geen alles overheersende prioriteit zijn. Het is één van de ontwikkelingsvisies die qua impact en oplossingen afgewogen worden binnen de ruimtelijke structuur van '*verbonden dorpen in het groen*'.
Financiële tegenvallers bij dergelijke projecten mogen niet worden afgewenteld op inwoners.
2. Zorg voor beter kwantitatief en financieel inzicht in onzekerheden en risico's van technologische oplossingen zoals warmtenetten en waterstof.
3. Bij energietransitie spelen een belangrijke rol: doeleffectiviteit, efficiëntie, haalbaarheid, betaalbaarheid, eerlijke lusten-lastenverdeling en onderkenning en beheersing van risico's. Geef inzicht in deze aspecten bij de energietransitie-plannen, die per wijk of gebied worden ontwikkeld.
4. Richt je in Pijnacker-Nootdorp bij reductie- en het verduurzamen van energiegebruik tegelijk op alle sectoren (tuinbouw, overige bedrijven, woningen, overheid) en beschikbare maatregelen. Richt hiervoor een energie-boekhouding in en stel compensatie als voorwaarde bij een toename in verbruik.
5. Stimuleer zonnepanelen op daken waar dat mogelijk is.
6. Pas met het oog op energiebesparing actief artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer toe.
7. De Energiemix (= het zelf opwekken versus importeren) is geen zelfstandig doel en draagt, op zichzelf genomen, ook niet bij aan daadwerkelijke CO2-reductie. Focus hierop kan suboptimalisatie in de hand werken, zoals te veel ruimtebeslag voor zonnepanelen in glastuinbouwgebieden, die

daar een nuttiger bestemming verhindert voor de langere termijn. Beter is het om te sturen op het maximale eindeffect (CO₂-reductie) tegen de laagste kosten, de minste lokale hinder en het minste ruimtegebruik.

8. Omgevingskwaliteit en natuur mogen niet lijden onder de energietransitie, maar behoren er mee vooruitgeholpen te worden.
9. Hanteer bij de energietransitie het natuur-en landschapsinclusief handelen als randvoorwaarde bij plaatsbepaling, inrichting en gebruik van energienetwerken.
10. Benoem en bewaak risico's en onzekerheden en stuur daarop. Dit zou een apart deel van een actueel werkend overall dashboard en monitoringsysteem moeten zijn.
11. Zet vol in op energietransitie met de nu beschikbare, betaalbare oplossingen. Als zich in de toekomst innovatieve ontwikkelingen op het vlak van energietransitie aandienen, maak daarvan dan gebruik bij de verduurzamingsopgave.
12. De energietransitie heeft flinke impact voor inwoners en ondernemers. Relevante factoren voor het slagen van deze transitie zijn onder andere transparante informatie, betaalbaarheid en draagvlak. Investeer per overzienbaar project in een open dialoog met inwoners en ondernemers met werkelijke keuzevrijheid en inbreng. Want zover zijn we niet op basis van wat toe nu toe aangereikt is door de overheid en/of in het gemeentelijk plan. Ook het EU energietransitie-traject gaat gepaard met vraagtekens qua inhoud en redelijke lastenverdeling. Laten we dat lokaal beter doen via inzichtelijke, realistische en eerlijke oplossingen.
13. Haalbaar, betaalbaar en eerlijk zijn randvoorwaarden bij maatregelen voor energietransitie. Definieer eerst deze begrippen en gebruik ze vervolgens om maatregelen daaraan te toetsen. Daarnaast is een toets nodig van de volgende tweetallen: 'de doel-effectiviteit' en de 'oplossing- en kosten-efficiëntie'.
14. Het kleinste deel van het energiegebruik (namelijk dat van de inwoners) krijgt nu volop de aandacht in de plannen. Maar de grootste component in het energiegebruik is afkomstig van bedrijfsmatige activiteiten, met name de glastuinbouw. Het grootverbruik is voor de gemeenschap uit beeld in de discussie en ook ten aanzien van de noodzakelijke verbeteringen, plannen, consequenties en monitoring.
Het Milieuplatform pleit er voor om de gemeentelijke regierol evenwichtiger en gelijktijdig te richten op alle doelgroepen, dus ook de grootverbruikers.

Zienswijze op Economie en Werkgelegenheid

1. Zet als gemeente méér in op het stimuleren van en het ruimte geven aan 'de nieuwe economie'. Kies voor een toekomstbestendige ontwikkeling die voor de gemeenschap als geheel de beste vooruitzichten biedt. Dit vraagt om een hogere toekomstambitie dan nu in de Omgevingsvisie staat.
2. Bedrijfssectoraanpassing en stimulering van nieuwe sectoren kunnen de lokale arbeidsvraagmix verbeteren en nieuwe werkgelegenheid creëren. Dit vraagt om aansturing van deze ontwikkeling en transitie maatregelen voor bedrijven die minder passen in het toekomstplaatje. Mogelijk gevolg van deze benadering voor de bedrijvigheid met het grootste ruimtebeslag is het stoppen met schaalvergroting en -massaproductie ten gunste van innovatieve, kleinere en flexibele bedrijven met meer diversiteit in producten en diensten.
3. Onderzoek een alternatieve ruimtelijke visie, die uitgaat van een reductie van 50% van het glastuinbouwoppervlak en geef daaraan een herbestemming voor doeleinden die aansluiten bij de behoeften en wensen, die inwoners hebben geuit in het kader van het participatieproces. De

insteek hierbij is een nog aantrekkelijker leefomgeving te realiseren, met betere kansen voor wonen, werken, natuur en recreëren¹.

4. De beoogde energieverduurzaming wordt zo gemakkelijker te realiseren, omdat de opgave substantieel verkleint zowel in absolute getallen als in voorzien ruimtebeslag.
5. Creëer voorwaarden voor een vitale en duurzame tuinbouw die past bij ecologische structuren en bijdraagt aan de omgeving. Minimaal houden we voldoende glasruimte over voor onze bijdrage aan de voedselproductie in de regio.
6. Onderzoek welke de effecten zijn van slimmere teeltechnieken zoals 'Vertical Farming'.
7. Onder andere via goede regiocontacten bevorderen we de vestiging van economische bedrijvigheid, die voldoet aan de criteria van Profit, People, Planet. Natuur-inclusief bouwen, perceelruimten omgevingsneutraal en natuurvriendelijk inrichten en een circulaire bedrijfsvoering horen bij deze benaderingswijze.

Het Milieuplatform is graag bereid tot nadere toelichting van deze zienswijze.

Met vriendelijke groet,
Namens het Milieuplatform Pijnacker-Nootdorp,
Paul Clabbers

Deze brief is digitaal aangemaakt en daarom niet ondertekend.

¹ De vertegenwoordiger van LTO Glaskracht kan zich niet vinden in dit punt en de punten die hiermee samenhangen. De vertegenwoordiger wijst hierbij op het economisch belang van de tuinbouw en de inspanningen om te komen tot duurzame teelten.